

Gras Grenen Import bouwt pand als visitekaartje

Hoofdrol naaldhout in constructie kantoor

Gemeentelijke herindeling en uitbreiding van de houthandel deden Harry Gras, directeur van Gras Grenen Import uit Zaandam besluiten een nieuw hoofdkantoor te laten bouwen naast de nieuwe Zuidelijke Randweg die Zaandam met Beverwijk gaat verbinden. Een mooi moment voor de grootste leverancier van grenen in Nederland om zijn 'eigen' grenen, lariks, western red cedar en Oregon pine te verwerken in het pand dat onlangs is opgeleverd.

Door Menno Jelgersma Foto's: Ronald Bakker

Ir. Huub van Bruggen, architect van Zijlstra Schipper Architectenbureau: "Jan Zijlstra, de geestelijk vader en initiator van het ontwerp, werkte een zo transparant mogelijk idee uit waarin naaldhout de hoofdrol speelt, zowel esthetisch als constructief en bovendien op een innovatieve wijze toegepast." Wat opvalt, zijn de twaalf meter hoge kolommen aan de voorzijde van het gebouw. "Deze zijn uniek in de wereld. Gemaakt van Siberisch lariks, hebben een ovale vorm en conisch. Speciaal voor dit project zijn de houtbewerkingsmachines aangepast om het gewenste resultaat te krijgen." Vanwege de bijzondere vorm moest de architect creatief omgaan met sterkteberekeningen. Van Bruggen: "Voor de sterkte zijn we uitgegaan van rechthoekige kolommen." De uiteindelijke conische ovalen zijn daarmee overgedimensioneerd. Toch ogen ze slank en om ze extra aandacht te geven staan de tien kolommen ruim voor de gevel. "We hebben bij het gebruik van

het naaldhout uiteraard rekening gehouden met de eigenschappen en duurzaamheidsklassen van de soorten." Zo zijn de liggers die aan de buitenzijde van het pand op de kolommen aansluiten gemaakt van gelamineerd lariks. Inpandig is de gevingerlaste overgang te zien naar Karelisch grenen. De hoofd-draagconstructie in het gebouw met lariks spanten en grenen liggers is uitgevoerd in forse maten. Bedraagt de breedte van een spantbeen ter hoogte van de begane grond negentig centimeter, ter hoogte van het dak op ongeveer twaalf meter is de breedte 1,2 meter. De architect zorgde er daarbij voor de constructie in zicht te houden. De vrijstaande grenen kolommen die het architectenbureau binnen heeft ontworpen zijn rond in doorsnede en conisch in de lengte. De voet van de hoofd-draagconstructie staat in beton ingeklemd. Hierdoor is een stijve verbinding ontstaan. "Zo konden we met slechts enkele stalen windverbanden het gebouw vormvast krijgen, een in de achtergevel en een in het dak. Ook de stalen lift-constructie maakt deel uit van de hoofd-draagconstructie en is gekoppeld aan de begane grondvloer en verdiepingsvloeren." Het bijzondere van de liftschacht is dat hij niet door het dak steekt maar

De kolommen aan de voorzijde zijn twaalf meter hoog.

Projectgegevens

Opdrachtgever: Gras Grenen Import, Zaandam (www.grenenimportgras.com)
 Architect: Zijlstra Schipper Architectenbureau bna bv, Wormerveer (www.zijlstraschipper.nl)
 Hoofdaannemer: Bouwbedrijf Kakes bv, Zaandam (www.kakes.nl)
 Constructeur: Berkhout Tros, Alkmaar (www.berkhouttros.nl)
 Installateur: Genie Techni Engineering bv, Grootebroek (www.geniebv.nl)
 Spanten en kolommen: Heko Spanten bv, Ede (www.hekospanten.nl)
 Bewerking lariks kolommen: Doornekamp ambachtelijke houtdraaijerij, Bodegraven (www.dehoutdraaijer.nl/extrem)

De glastoepassing maakt het tot een zeer transparant gebouw.

enkele meters onder het dak stopt. "We hadden wel enige overredingskracht nodig om de gemeente ervan te overtuigen dat de stabiliteit van het gebouw evengoed was gewaarborgd." Door de transparantie bleven ook de houten subliggers in het zicht. "We hebben gekozen voor L-vormige Finnjoist liggers van Finnforest die in vergelijking met traditionele vloerbalken betere eigenschappen hebben dan traditionele vloerbalken met een vergelijkbare afmeting." De liggers zijn in grote handelsmaten beschikbaar, dat scheelt zaagverlies. Ook is dit product goed voor het milieu omdat het lijf van de liggers is samengesteld uit onder meer resthout en de L-vorm gewicht en materiaal bespaart.

Ceder

De horizontale kozijnen zijn gemaakt van western red cedar. De afmetingen bedragen 240 bij negentig millimeter. "We hebben massief kwartiers gezaagd hout toegepast en dat is uniek voor Nederland. Een eigenschap van dit rift gezaagde hout is dat het vormvast is. Bovendien geeft het door de zaagwijze een fraaie belijning. Ook de draaiende delen van Oregon pine zijn kwartiers gezaagd. Door het gebruik van semi-transparante lak blijven de houtnerven goed zichtbaar." Met Gras Grenen Import als opdrachtgever en houtleverancier zijn de beste houtsoorten toegepast. "Het gebruik van de grote ruwe handelsmaten voor dit werk is een feest geweest voor de timmerfabriek." De enorme spantconstructie is op de bouwplaats in elkaar gelijmd. "Het gewicht van de onderdelen viel uiteindelijk nogal mee. Een uitdaging was meer de onhandelbaarheid als gevolg van de afmetingen van de onderdelen." Voor het verlijmen bouwde Bouwbedrijf Kakes een

Opvallend is de uitkragende uitbouw.

speciale tent om onder geconditioneerde omstandigheden goede verbindingen te krijgen. Een andere noviteit is de houten vliesgevel van het beproefde HV60-systeem, uitgevoerd met gelamineerde grenen stijlen aan de binnenzijde en met western red cedar afdeklijsten aan de buitenzijde waar meestal aluminium of roestvast staal wordt gebruikt. De kozijnen zijn gekoppeld zonder verdubbeling van kozijnstijlen.

Transparant

Zonder borstweringen is het gebouw met glazen gevels van onder tot boven zeer transparant. "We hebben speciaal glas toegepast met een zeer hoog isolatieniveau. Om te voorkomen dat mensen in het kantoor zich 'bekken' voelen is het glas op borstweringshoogte voorzien van een zeefdruk." In combinatie met horizontale bordessen wordt de opwarming van het interieur door direct zonlicht vermeden. Voor verwarming en koeling is het gebouw voorzien van een geavanceerde gas-warmtepomp die op het dak staat opgesteld. "De installatie is zo ontworpen dat elk vertrek gescheiden verwarmd of gekoeld kan worden."

De vertrekken zijn gescheiden door houtskeletbouw-wanden. Ook hier is de transparantie doorgevoerd met lichtstraten aan de bovenzijde van de wanden. In enkele vertrekken zoals de vergaderruimte komt latriks parket. "Het hout voor deze vloeren is op de Zaanse Schans gezaagd in de houtzaagmolen Het Jonge Schaap. Dat geeft wel iets extra's Zaanse aan het geheel." De enige uitzondering op het naalddhout is het berkenplex voor de afwerking van de plafonds. "De 'schone zijde' van de unilin dakplaten bleek achteraf niet het gewenste resultaat op te leveren en is later voorzien van het rustiger ogende berkenplex." Kakes begon eind februari 2008. Het werk verliep grotendeels volgens planning. Bijzonder, omdat het een grote uitdaging bleek om tijdens het bouwproces het hout van houthandel Gras in bestaande productielijnen te krijgen. "We liepen alleen vertraging op met de kolommen omdat de productie ervan rond de bouwvak was gepland." De samenwerking verliep volgens Van Bruggen prima. "Uiteraard waren er de gebruikelijke strubbelingen, maar uiteindelijk zijn alle disciplines tot tevredenheid bij elkaar gekomen."

Er is veel oog voor detail in de architectuur.

